II

(Retsakter vedtaget i henhold til traktaterne om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab/Euratom, hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

AFGØRELSER OG BESLUTNINGER

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 21. februar 2007

om statsstøtte C 36/2004 (ex N 220/2004) — Portugal — støtte til direkte udenlandsk investering til fordel for CORDEX — Companhia Industrial Têxtil SA

(meddelt under nummer K(2007) 474)

(Kun den portugisiske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2007/414/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler [1] og under hensyntagen til deres bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) Ved brev af 5. maj 2004 (registreret den 19. maj 2004) anmeldte Portugal over for Kommissionen, at landet havde til hensigt at yde støtte til CORDEX — Companhia Industrial Têxtil SA (i det følgende benævnt »CORDEX«) med henblik på at hjælpe virksomheden med at finansiere en investering i Brasilien. På Kommissionens anmodning indsendte Portugal yderligere oplysninger ved breve af 31. august 2004 (registreret den 6. september 2004) og 13. september 2004 (registreret den 16. september 2004).

(2) Ved brev af 19. november 2004 underrettede Kommissionen Portugal om sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, vedrørende ovennævnte støtte.

(3) Ved brev af 7. januar 2005 (registreret den 11. januar 2005) fremsatte de portugisiske myndigheder deres bemærkninger inden for rammerne af ovennævnte procedure.

(4) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* [2]. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den omhandlede støtte.

(5) Kommissionen modtog bemærkninger fra interesserede parter, som den videresendte til de portugisiske myndigheder med anmodning om eventuelle kommentarer, og deres kommentarer blev modtaget ved brev af 20. maj 2005 (registreret den 25. maj 2005).

(6) Kommissionen anmodede om yderligere oplysninger ved brev af 26. september 2005, som Portugal besvarede ved brev af 9. november 2005 (registreret den 10. november 2005). De portugisiske myndigheder sendte de sidste supplerende oplysninger ved brev af 22. december 2005 (registreret den 23. december 2005).

[1] EUT C 35 af 10.2.2005, s. 2.

[2] Se fodnote 1.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN

Støttemodtager

(7) Virksomheden CORDEX, som fremstiller reb, er beliggende i Ovar, et område, der er omfattet af traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). Virksomheden blev oprettet i 1969 og er specialiseret i fremstilling af reb af syntetiske fibre (polypropylen og polyæthylen) og bindegarn (»*binder*« og »*baler twine*«) og andre produkter af sisal. Da støtten blev anmeldt, havde CORDEX 259 ansatte. Dens omsætning det pågældende år (2004) var på ca. 25 mio. EUR. CORDEX har to datterselskaber i den samme region — FLEX 2000, der blev oprettet i 2001, og CORDENET, der blev oprettet i 2003. De tre virksomheder har tilsammen omkring 415 ansatte ([3]).

Projektet

(8) Projektet består i oprettelse af en ny virksomhed i Brasilien, *Cordebras Lda*, som udelukkende skal producere bindegarn, et produkt, der navnlig bruges inden for landbruget. CORDEX håber med denne investering at kunne øge sin produktion af sisalprodukter og drage fordel af lavere omkostninger og adgangen til råvarer og arbejdskraft i Brasilien. Brasilien regnes for at være verdens største producent af denne råvare (sisalfibre), og udgifterne til arbejdskraft i dette land udgør ca. en tredjedel af udgifterne i Portugal.

(9) CORDEX' formål med dette projekt er desuden at komme ind på nye markeder, navnlig i USA, Canada og Mercosur-landene. Herudover vil en del af den sisal, der produceres i Brasilien, blive importeret til Portugal, enten som et færdigt eller et halvfærdigt produkt ([4]). I sidstnævnte tilfælde underkastes produktet en specialbehandling med olie, omspoling og emballering forud for salg.

(10) De støtteberettigede omkostninger i forbindelse med den pågældende investering beløber sig til 2 678 630 EUR, hvilket svarer til grundkapitalen for den nye virksomhed *Cordebras Lda*. Projektet blev afsluttet i 2002 og er nu operationelt.

Støtten

(11) CORDEX indgav en støtteansøgning til de portugisiske myndigheder under en ordning til fremme af portugisiske virksomheders internationalisering ([5]). I henhold til nævnte ordning skal støtte til store virksomheder anmeldes til Kommissionen. Selv om CORDEX indgav støtteansøgningen i 2000, inden projektets virkeliggørelse, anmeldte Portugal på grund af interne forsinkelser først støtten til Kommissionen i januar 2004.

(12) Den anmeldte foranstaltning består i skattebegunstigelse til en værdi af 401 795 EUR svarende til 15 % af de støtteberettigede omkostninger i forbindelse med investeringen.

III. BEGRUNDELSE FOR AT INDLEDE PROCEDUREN

(13) Kommissionen erklærede i sin beslutning om at indlede proceduren i dette tilfælde, at den ville vurdere støtteforanstaltningen i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), for at afgøre, om støtten tog sigte på at fremme udviklingen af en økonomisk erhvervsgren uden at ændre samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.

(14) Kommissionen tog også hensyn til andre kriterier, som allerede var blevet brugt i andre tilfælde med støtte til store virksomheder med henblik på finansiering af projekter med direkte investering i udlandet ([6]), nemlig om støtten eventuelt rummer skjulte eksportelementer, eventuelle konsekvenser for beskæftigelsen, både i oprindelseslandet og i modtagerlandet, eventuel risiko for udflytning af produktion, foranstaltningens indvirkning på den region, hvor den støttemodtagende virksomhed er beliggende, og endelig støttebehovet, herunder omfanget af den planlagte støtte, under hensyn til fællesskabsindustriens internationale konkurrenceevne og/eller under hensyn til den risiko, der er forbundet med investeringsprojekter i bestemte tredjelande.

(15) Kommissionen konkluderede på den baggrund, at støtten blev ydet til en indledende produktionsinvestering, og at der ikke forelå skjulte eksportelementer. Den førte heller ikke til udflytning af arbejdspladser fra Portugal til Brasilien, eftersom CORDEX havde til hensigt at opretholde det samme beskæftigelsesniveau i Portugal. Det forhold, at den nye fabrik, der var bygget i Brasilien, var udstyret med nyt produktionsudstyr, og at arbejdskraften var lokal, begrænsede i endnu højere grad risikoen for udflytning af arbejdspladser.

(16) Kommissionen bemærkede sig ligeledes de portugisiske myndigheders argument om, at dette projekt var CORDEX' første internationaliseringstiltag, at virksomheden ikke kendte det brasilianske marked, og at det kan indebære store risici at investere på et ukendt marked. Det kan med rimelighed antages, at de finansielle virkninger for virksomheden i tilfælde af manglende succes ville være betydelige, eftersom investeringsomkostningerne udgjorde ca. 12 % af dens omsætning. Hertil kommer, at virksomheden indgav støtteansøgningen, inden projektgennemførelsen gik i gang, hvilket syntes at antyde, at foranstaltningen opfylder incitamentkriteriet, således som det normalt kræves i henhold til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte ([7]).

([3]) Oplysninger vedrørende 2005.

([4]) Portugal har forklaret, at bindegarnet »*baler twine*«, som fremstilles i Brasilien, kan anvendes som et færdigt eller et halvfærdigt produkt i andre produkter, f.eks. tæpper, dekorationsgenstande eller i traditionel emballage.

([5]) N 96/99, EFT C 375 af 24.12.1999, s. 4.

([6]) Se støtte C 77/97 (LiftGmbH — Doppelmayr, Østrig), EFT L 142 af 5.6.1999, s. 32, og støtte C 47/02 (Vila Galé-Cintra), EUT L 61 af 27.2.2004, s. 76.

([7]) Jf. pkt. 4.2 i Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte, som var gældende, da foranstaltningen blev anmeldt: »... anmodningen om støtte skal indgives, inden gennemførelsen af projekterne påbegyndes.«, EFT C 74 af 10.3.1998, s. 13.

(17) Kommissionen gav imidlertid udtryk for tvivl med hensyn til støttens indvirkning på den pågældende EU-erhvervsgrens generelle konkurrenceevne. Kommissionen bemærkede, at en del af de produkter, der skulle produceres i Brasilien, sandsynligvis ville komme til at konkurrere på EU-markedet, og at den hverken rådede over oplysninger om den støttemodtagende virksomheds eller markedets betydning eller om foranstaltningens virkning i den region, hvor CORDEX er beliggende. Kommissionen kunne på dette tidspunkt derfor ikke konkludere, om støtten var i overensstemmelse med den undtagelse, der er fastsat i traktatens artikel 87, stk. 3, litra. c).

Bemærkninger fra tredjeparter

(18) En fransk virksomhed, BIHR, oplyste, at CORDEX' investering i Brasilien fandt sted i forlængelse af andre portugisiske virksomheders investeringer, og at disse virksomheder, sammen med andre brasilianske og amerikanske konkurrenter, truede BIHR's sisalproduktion i Europa. BIHR var også bekymret for, at støtten kunne styrke CORDEX' stilling i sektoren for syntetiske fibre.

(19) Der blev givet udtryk for lignende bekymringer af Sainte Germaine, en anden fransk virksomhed, som har oplyst, at den fremstiller syntetiske produkter i Europa og har overflyttet sine aktiviteter i sisalsektoren til Brasilien. Sainte Germaine hævdede, at de portugisiske virksomheder har fordele ved at investere i Brasilien, fordi de efterfølgende kan importere produktet til Europa til reducerede toldafgifter.

(20) En anden virksomhed, som ønskede at være anonym, fremsatte tilsvarende bemærkninger og hævdede, at støtten gav CORDEX konkurrencefordele i rebsektoren.

Kommentarer fra Portugal

(21) Portugal bemærkede, at investeringen i Brasilien var et element i CORDEX' strategi til sikring af en bred række af aktiviteter i Portugal og samtidig opretholdelse af den nuværende beskæftigelse. CORDEX vil blive ved med at fremstille sisalprodukter i Portugal med råvarer fra Brasilien og vil ligeledes fra *Cordebras Lda* importere både færdige produkter og halvfabrikata, som virksomheden vil forarbejde til sisalprodukter med værditilvækst. Disse aktiviteter omfatter tilpasning af emballage til importeret høstbindegarn (*baler twine*) i overensstemmelse med kundernes krav (f.eks. med hensyn til dimensioner eller mærkning), hvilket bidrager til at sikre beskæftigelsen i emballeringsindustrien i den region, hvor CORDEX er beliggende.

(22) Efter investeringen i Brasilien oprettede CORDEX to nye virksomheder i Ovar (FLEX og CORDENET, som fremstiller henholdsvis polyurethanskumprodukter og net). Det førte til en vis overflytning af ansatte mellem disse virksomheder og til en mindre stigning i den samlede beskæftigelse i de tre virksomheder i Ovar: fra 358 ansatte i 2000 til 415 i 2005. Den nyligt oprettede brasilianske virksomhed *Cordebras Lda* beskæftiger ca. 145 personer.

(23) Ifølge de portugisiske myndigheder har CORDEX' diversificeringsstrategi, herunder investeringen i Brasilien, derfor positiv indvirkning på beskæftigelsen i en region (Ovar), hvor ledigheden i betydeligt omfang ligger over landsgennemsnittet. Diversificeringen har ligeledes medvirket til at skabe beskæftigelse i delstaten Baía (Brasilien), hvor *Cordebras Lda* er beliggende.

(24) Hvad angår bemærkningerne fra interesserede tredjeparter, oplyste de portugisiske myndigheder, at CORDEX er underlagt de samme toldbetingelser og -rettigheder som enhver anden producentvirksomhed i EU, når den importerer sisalprodukter fra Brasilien, og at det begrænsede støttebeløb, som de har til hensigt at yde CORDEX, ikke vil kunne få mærkbar indvirkning på EU-markedet. CORDEX' investering i Brasilien var efter de portugisiske myndigheders opfattelse nødvendig for at afbøde konsekvenserne af den øgede eksport fra lande med et lavere omkostningsniveau (afrikanske lande og Brasilien) ([8]).

(25) Portugal fremhævede desuden endelig, at det forhold, at investeringen var foretaget uden offentlig finansiering, ikke skyldes virksomheden, som gennemførte projektet ved hjælp af banklån og egne midler med forventning om at opnå statsstøtte, som den havde ansøgt om under den relevante nationale ordning ([9]).

IV. VURDERING AF STØTTEN

Forekomst af statsstøtte som omhandlet i EF-traktatens artikel 87, stk. 1

(26) I henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

I forbindelse med sin beslutning om at indlede proceduren i det foreliggende tilfælde konkluderede Kommissionen, at støtteforanstaltningen af følgende årsager er omfattet af EF-traktatens artikel 87, stk. 1:

([8]) Ifølge de portugisiske myndigheder gik Portugals salg af sisal i EU ned med 12,3 % mellem 1999 og 2004, hvilket navnlig var en følge af øget import.

([9]) Se fodnote 5.

— Ved at der ydes støtte til en ny produktionsenhed i forbindelse med en portugisisk virksomheds internationaliseringsinitiativ i Brasilien, begunstiger den anmeldte foranstaltning en bestemt virksomhed eller bestemte produktioner. Efter Kommissionens opfattelse kan støtte ydet til virksomheder i Den Europæiske Union til direkte investering i udlandet sammenlignes med støtte til virksomheder, som eksporterer stort set hele deres produktion til lande uden for EU. På grund af den indbyrdes afhængighed mellem de markeder, hvor EU-virksomhederne gennemfører deres aktiviteter, kan det i sådanne tilfælde ikke udelukkes, at den kan fordreje konkurrencen i EU ([10]).

— Portugal oplyste, at investeringen ligeledes tager sigte på at fremme støttemodtagerens aktiviteter i Portugal (og i det land, hvor investeringen foretages), hvorfor den potentielt kan påvirke handelen i EU.

— Støtten finansieres ved hjælp af statsmidler. Disse konklusioner blev ikke anfægtet af Portugal og bekræftes hermed.

Støttens forenelighed med EF-traktaten

(27) Da støtten ikke kunne anses for at være forenelig med fællesmarkedet i henhold til de gældende bestemmelser, meddelte Kommissionen, at den ville vurdere, om støtten kunne anses for at være forenelig med fællesmarkedet i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), som gør det muligt at yde støtte til fremme af udvikling af visse erhvervsgrene, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse. Kommissionen skal derfor vurdere, om støtten vil bidrage til at fremme produktionen af sisal og/eller andre erhvervsaktiviteter i Den Europæiske Union uden negativ indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne.

(28) Af Kommissionens beslutning om at indlede proceduren fremgik det desuden, at den ville tage hensyn til visse kriterier, som den havde anvendt i tidligere tilfælde, hvor der var ydet statsstøtte til store virksomheder i forbindelse med direkte investeringer i udlandet (se betragtning 14), der tog sigte på at skabe balance mellem støttens fordele med hensyn til at bidrage til den pågældende EU-erhvervsgrens internationale konkurrenceevne (f.eks. hvor støtten er nødvendig under hensyn til de risici, der er forbundet med et projekt i et tredjeland) og dens mulige negative indvirkning på EU-markedet.

(29) Kommissionen nærede i den forbindelse tvivl med hensyn til foranstaltningens indvirkning på EU-markedet og den pågældende EU-erhvervsgrens generelle konkurrenceevne; på den anden side var den hverken i besiddelse af oplysninger om støttemodtagerens betydning i forhold til konkurrenterne i EU eller om støtteforanstaltningens indvirkning i den region, hvor CORDEX er beliggende (se betragtning 17).

Støttebehovet

(30) Lovgivningen om statsstøtte fastsætter det generelle princip, at for at støtte kan være forenelig med EU's marked, skal det dokumenteres, at den vil medføre øgede aktiviteter for støttemodtageren, og at dette ikke ville have været muligt uden støtte. I modsat fald medfører støtten kun en konkurrencefordrejning uden til gengæld at have nogen som helst positiv effekt. Kommissionen påpegede, at siden virksomheden indgav ansøgning, inden projektet var gået i gang, synes der at være visse tegn på, at foranstaltningen opfyldte de incitamentkriterier, der normalt gælder for statsstøtte med regionalt sigte ([11]). Dette viser imidlertid ikke fuldt ud, om støtten rent faktisk var nødvendig under hensyn til EU-erhvervsgrenens internationale konkurrenceevne og/eller under hensyn til risici i forbindelse med investeringsprojekter i visse tredjelande.

(31) I sin beslutning af 19. november 2004 bemærkede Kommissionen sig de portugisiske myndigheders argument om, at en investering i Brasilien kunne indebære større risici for CORDEX end en investering i Den Europæiske Union på grund af den brasilianske valutas uforudsigelighed, navnlig fordi der var tale om den første internationaliseringserfaring for CORDEX, og virksomheden ikke havde erfaringer på det brasilianske marked ([12]).

(32) De oplysninger, der blev indsendt til Kommissionen efter procedurens igangsættelse, viser imidlertid, at andre virksomheder, der konkurrerer med CORDEX, havde investeret i Brasilien (på trods af den brasilianske valutas angivelige uforudsigelighed). Bl.a. oprettede virksomheden Quintas & Quintas SA, en portugisisk konkurrent til CORDEX, ifølge oplysningerne fra de portugisiske myndigheder en produktionsenhed i Brasilien (Brascorda) uden at anmode om støtte fra disse myndigheder. Der er således ikke noget, der tyder på et generelt markedssvigt i forbindelse med denne type projekt, som forhindrede CORDEX eller denne virksomheds konkurrenter i at investere i Brasilien uden offentlig støtte.

(33) Selv om dette var CORDEX' første erfaring med internationalisering, formåede de portugisiske myndigheder heller ikke at påvise, at der forelå specifikke vanskeligheder for denne virksomhed i forbindelse med den pågældende investering. På trods af CORDEX' relativt begrænsede størrelse med hensyn til omsætning (under grænsen for SMV'er) påviste de portugisiske myndigheder ingen begrænsninger, hvad angår CORDEX' muligheder for at opnå finansiering hos forretningsbanker; tværtimod fremgår det, at virksomheden finansierede investeringen med egne midler og med banklån.

([10]) Jf. Domstolens dom i sag C-142/87, »Tubemeuse«, Sml. 1990 I, s. 959, præmis nr. 35.

([11]) Se fodnote 7.

([12]) Se i samme forbindelse støtte C 47/02, Vila Galé-Cintra.

(34) På baggrund af ovenstående oplysninger mener Kommissionen imidlertid ikke, at Portugal formåede at påvise, at CORDEX ikke ville have foretaget den pågældende investering i Brasilien uden støtte, og at støtten var nødvendig under hensyn til de risici, der var forbundet med virksomhedens projekt i Brasilien. Kommissionen påpeger, at det forhold, at CORDEX indtil nu har gennemført alle disse aktiviteter uden at modtage statsstøtte synes at vise, at støtten ikke var nødvendig.

Støttens indvirkning på fællesmarkedet

(35) Ifølge de foreliggende oplysninger findes der ca. 12 producenter af sisal i Den Europæiske Union. Fem af disse virksomheder er beliggende i Portugal, og de tegner sig for ca. 81 % af EU-produktionen ([13]). Alle disse virksomheder fremstiller syntetiske produkter og reb og garn af sisal. Fremstillingen af syntetiske fibre synes at være den vigtigste aktivitet for størstedelen af disse virksomheder. Det samme er tilfældet for CORDEX (sisalprodukterne tegner sig kun for ca. 20 % af virksomhedens produktionskapacitet). Hvad angår anvendelsen i landbruget, kan sisal og syntetiske fibre i en vis grad erstatte hinanden.

(36) CORDEX' andel af sisalprodukter på EU-markedet lå i 2003 på ca. 6,6 %. Hvis der også tages hensyn til salg af produkter fra *Cordebras Lda,* stiger CORDEX' andel på EU-markedet til 17,7 % ([14]). De portugisiske myndigheder oplyste i den forbindelse, at ca. 47 % af *Cordebras*' eksport (hen ved 2 210 tons i 2003) blev afsat i EU.

(37) På grund af den store procentdel af sisal, der produceres af *Cordebras Lda* og importeres (via CORDEX) til EU, konkluderede Kommissionen, at støtten tilsyneladende har en mærkbar indvirkning på konkurrencen på det interne EU-marked. Støtten synes desuden at styrke CORDEX' generelle stilling i EU og vil herved kunne få indflydelse på andre markedssegmenter, hvor virksomheden og dens konkurrenter har aktiviteter. Disse oplysninger bekræftes af oplysninger fra konkurrenterne, som hævder, at støtten skaber alvorlig konkurrenceforvridning på markedet for reb og garn af sisal og markedet for syntetiske fibre.

(38) Kommissionen bør i forbindelse med vurderingen af støttens forenelighed med fællesmarkedet omhyggeligt overveje balancen mellem foranstaltningens negative og positive virkninger i EU og afgøre, om de positive virkninger for Unionen opvejer den negative indvirkning på konkurrencen og samhandelen på EU-markedet. Kommissionen konkluderede på baggrund af de nævnte oplysninger, at der ikke foreligger bevis for, at ydelsen af støtte til CORDEX i forbindelse med virksomhedens investering i Brasilien kan bidrage til at forbedre den pågældende EU-erhvervssektors konkurrenceevne. Støtten ville sandsynligvis styrke den modtagende virksomheds stilling, men på bekostning af dens konkurrenter, som ikke modtager statsstøtte. Det er derfor ikke påvist, at støtten har en positiv betydning for EU, som opvejer dens negative indvirkning på konkurrence og samhandelen på EU-markedet.

Konklusion

(39) Kommissionen konkluderer på grundlag af ovenstående, at der ikke foreligger bevis for, at støtten er nødvendig, for at CORDEX kan foretage den pågældende investering i Brasilien. Støtten kan til gengæld få en betydelig konkurrencefordrejende effekt på EU-markedet. Kommissionen konkluderer derfor, at den planlagte statsstøtte til CORDEX, som har til formål at understøtte denne virksomheds direkte investering i Brasilien, ikke bidrager til udvikling af visse erhvervsgrene, jf. traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), uden at ændre samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse, og at den derfor er uforenelig med fællesmarkedet —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den af Portugal påtænkte skattelettelse på 401 795 EUR til fordel for CORDEX, Companhia Industrial Têxtil SA, til finansiering af virksomhedens direkte investering i Brasilien, er uforenelig med fællesmarkedet, da den ikke opfylder de kriterier, der er fastsat i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til Den Portugisiske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 21. februar 2007.

På Kommissionens vegne
Neelie KROES
Medlem af Kommissionen

([13]) Tal fra 2003.
([14]) Oplysninger fra Portugal med udgangspunkt i forbruget i EU-15 i 2003.